

що повече. Така както е бил проблематичен славизмът като историческа тоталност, независимо от реалността на тоталния славянски свят в Източна и в част от Централна Европа, така и циганизмът като тоталност, като идейно-духовно интегрираща интенция на всички ромски групи, пръснати по европейските или световните територии, като стратегически механизъм за хомогенизиране и своеобразно вътрешно саморазвитие (макар и в дисперсен вид) е отсъствал. При това тук не стои въпросът дали това е било притежание само на Средновековието, защото съвсем определено може да се каже, че циганизмът като стратегическа и обединяваща идейно-духовна (етноформираща и етнокристализираща) парадигма отсъства дори и в края на XX век. Независимо че съществуват някои съвременни опити на отделни дейци на ромски движения за някаква космополитна или континентална интеграция на ромите от цялата планета, за синхронизиране на ориентири на тяхното етнично и културно развитие и присъствие в съвременните обществени реалности. Може да се каже, че днес циганизмът е не толкова продукт на собствено ромски институционални въжделения и опити, колкото е свързан, пряко или дискретно, със забележими или завоалирани геостратегически, геополитически, етнокултурни и цивилизационни съперничества, конфликти, сценарии, планове и замисли за „преображение“ в етничната и етнокултурната карта и панорама на Стария континент.

Своеобразният плурализъм на екзистенциите на различните славянски народи, егалитаристките им ориентации, тяхната чуждост към възприемането и подчиняването на стриктно прокаравана йерархизираност на социалното пространство (при което на широките маси се приписват позиции, много по-различни от тези на аристократичния елит, на съсловната и прослоечната дивергенция и дистрибуция на пространствеността) са импонирали по всяка вероятност на циганите. Защото най-малкото са били някаква феноменологична близост до тяхното разпокъсано, хоризонтализирано и равноправно (всеки по своему) съществуване, без дефиниране на субординационни зависимости между отделните славянски народи, което пък в известна степен и форма е било присъщо и на ромите. И те са водели приблизително аналогичен (макар и от съвсем друг